

*2910 • 08-37-40-200

בס"ד, בית מדרש המאי"ר לארץ | שנה שמינית - ה'תשפ"ה | גליון 397

במדבר | הנהגות חג השבועות למעשה

מסירות אל הנפש

שביבי אור בפנימיות, חסידות וקבלה
מתורת אבינו מו"ר הרב יורם מיכאל אברג'ל זיע"א

עפ"י שיעורי בנו וממשיך דרכו הגה"צ
מו"ר הרב ישראל אברג'ל שליט"א

גליון זה הוקדש ע"י ה"ה שלומי לוי הד"ר,
לשפע ברכה, הצלחה וישועה בנ"ר.

מסילות אל הנפש

הנהגות חג השבועות למעשה

- 1 פתח דבר .....
- 2 'נעשה ונשמע' אמרו כאחד! .....
- 4 מעלתה של הענוה! .....
- 5 מ-ג' דברים למדו ענוה .....
- 8 כי חולת אהבה אני! .....
- 13 שבועות - יום הדין .....
- 14 אהבה מולידה שייכות! .....
- 15 רגש חי וקיים! .....
- 16 אהבת תורה ולומדיה .....
- 20 הנהגות לערב שבועות .....
- 22 חשיבות אמירת תיקון ליל שבועות .....
- 23 לימוד ליל שבועות .....
- 25 העולה מן האמור להלכה ולמעשה .....

הזמינו לבית או לעסק
קופת צדקה מהודרת

הצטרפו לשיעור היומי
עם משלוח עד הבית!

בית המדרש המאיר לארץ

הדפסת והפצת ספרי מוריש וריבין הרב יוסף מייכאל אברהם זצ"ל

08-37-40-200/*2910 הקציר 666 ת.ד 345 נתיבות 771301

office@h-l.org.il

077-223-1130

www.hameir-laarets.org.il

המאיר לארץ

054-26-380-26

08-649-9859

08-930-1335

לקבלת 'רגע של אור'

קו 'המאיר לארץ'

בית ההוראה - עהרת הבית

ע"ר 580654762 | למוסד אישור מס הכנסה לעניין תרומות לפי סעיף 46 לפקודה

- כל הזכויות שמורות -

פרשת במדבר

פתח דבר

את הדרך אשר נלך בה ואת המעשה אשר נעשה.

עיניו של יוסי הביטו שוב ושוב במילים הכתובות לפניו:¹

אשר על כן, ימים אלו הם ימי שמחה והכנת הנפש והגוף² לקראת היום המיוחד המתחדש עלינו בכל שנה לטובה ולברכה, הוא יום מתן תורה...

ומחשבותיו (של יוסי) סערו עליו, מה פירוש: "ימי שמחה והכנת הנפש והגוף"? איך מכינים? מה עושים?...
ולפני שנשיב, נלמד קצת על חג השבועות...

חודש סיון נתקדש בראשיתו בקדושה עליונה, שבו הבדילנו המקום ברוך הוא משבעים אומות ומתאוותיהם, והצילנו מחמישים שערי טומאה והכניסנו בחמישים שערי בינה, ובחר בנו מכל העמים וקראנו בניו, שנאמר: "בָּנִים אַתֶּם לַה' אֱלֹהֵיכֶם" (דברים יד, א), ונתן לנו את אוצרו הטוב - תורתו תורת אמת, בה גנוז כל סודותיו ומסתוריו מחמדי עולם, והפקידה בידינו ללמוד

מעין החכמה

ויש לשאול מה היתה הקריבה לפני הר סיני מועילה אם לא נתן לנו את התורה?

ואפשר שרצה בזה כפי מה שכתב בעל ה'מלמד' (רבינו יעקב ב"ר אבא מר),
כי אין ספק שבאותן ימי הפרישה נמסרו להם סודות ועניינים נפלאים שהיו מועילים מאוד ליחידי סגולה.

והעתיק דבריו הגה"ק רבי חיים יוסף דוד אזולאי זיע"א (לב דוד - פרק לא), וסיים: ומאז ישנה סייעתא דשמיא מיוחדת בימים הללו, להשכיל ולהבין יותר משאר ימים.

1. חלב הארץ (חלק ט - עמוד רמב).

2. כאשר עמדו עם ישראל למרגלות הר סיני, ציוה אותם הקב"ה: "וְהָיוּ בְּכַנִּים לַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי כִּי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי יֵרֵד ה' לְעֵינֵי כָל הָעָם עַל הָרַ סִּינָי" (שמות יט, יא).

שלשה ימים התכוננו עם ישראל לקבלת התורה (שהרי משה הוסיף יום אחד מדעתו).

וכתב אחד מן הראשונים, רבינו דוד מנרבונא זיע"א (המכתם - פסחים צט:), וז"ל: בהגדה של פסח נאמר, 'אילנו קירבנו לפני הר סיני ולא נתן לנו את התורה, דינינו'.

נעשה ונשמע' אמרו כאחד!

סימן (רלו): כשנתבשרו ישראל לצאת ממצרים, נתבשרו שהן עתידין לקבל את התורה לסוף חמישים יום ליציאתן, שנאמר: "בְּהוֹצִיאָךְ אֶת הָעָם מִמִּצְרַיִם תַּעֲבֹדֶנּוּ (תעבדו לסוף ג') אֶת הָאֱלֹהִים עַל הָהָר הַזֶּה" (שמות ג, יב)...

וב-ט"ו בניסן שנת 2448 לבריאת העולם יצאו עם ישראל ממצרים, והחלו במסעם אל הר סיני ('הָהָר הַזֶּה')...

אך מכיון שהיה גלוי וידוע לפני בורא עולם, שכאשר יסתיימו ימי הגלות, תתגלה מעלתם ותפארתם של ישראל!³ ואזי יבואו אומות העולם ימחו דמעות צער, ויטענו בכאב: רבונו של עולם! מדוע לא הבאת לנו את התורה? מדוע מנעת מאתנו את האושר הגדול הזה?⁴

לכן, כדי למנוע מהם טרוניות, פנה הקב"ה לאומות העולם (לפני שנתן לישראל את התורה) ושאל אותם: האם אתם רוצים לקבל את התורה?

בשנת 2238 לבריאת העולם עזבו יעקב ובניו את ארץ ישראל וירדו למצרים. ומאותה עת החלה גלות מצרים.

גלות מצרים היתה קשה ומרה, וגרמה לאבדן זהות שהלך והעמיק עם השנים... עד שבסופו של תהליך, עמדו ישראל על סף התהום הנורא - שער החמישים של הקליפה!...

רעד עז חלף בכל המציאות, אם הם ילכדו במלתעות שער החמישים, הם אבודים! לא תהיה להם תקווה!...

ומתוך האפלה הנוראה הזו, התגלה הקב"ה למשה רבינו וציווה אותו: צא לדרך, עכשיו! קדימה לעבודה!...

שנה שלימה לקח לפרעה הרשע להיכנע לקב"ה, ואז התבשרו עם ישראל שהם יוצאים ממצרים.

וכתב רבי צדקיה בן רבי אברהם הרופא בספרו שיבולי הלקט (סדר עצרת -

מעין החכמה

3. וכמו שנאמר: "וְהָלַכְוּ אֵלַיךְ שְׁחוֹת בְּנֵי מִצְרַיִם, וְהִשְׁתַּחֲוּוּ עַל כַּפּוֹת רִגְלֶיךָ כָּל מִנְאֲצֶיךָ, וְקָרְאוּ לְךָ עֵיר ה' צִיּוֹן קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. תַּחַת הָיִיתָ עֲזוּבָה וּשְׁנוּאָה וְאִין עוֹבֵר, וְשִׁמְתִּיךָ לְגֵאוֹן עוֹלָם מְשׁוֹשׁ דּוֹר וָדוֹר. וְיִנְקֶת חֶלֶב גּוֹיִם וְשֵׁד מַלְכִּים תִּינָקִי, וְיִדְעַת

4. בגמרא הקדושה (עבודה זרה ב.) מבואר באריכות רבה, את הטענות שיטענו (לעתיד לבוא) אומות העולם לקב"ה, עיי"ש.

3. וכמו שנאמר: "וְהָלַכְוּ אֵלַיךְ שְׁחוֹת בְּנֵי מִצְרַיִם, וְהִשְׁתַּחֲוּוּ עַל כַּפּוֹת רִגְלֶיךָ כָּל מִנְאֲצֶיךָ, וְקָרְאוּ לְךָ עֵיר ה' צִיּוֹן קְדוֹשׁ יִשְׂרָאֵל. תַּחַת הָיִיתָ עֲזוּבָה וּשְׁנוּאָה וְאִין עוֹבֵר, וְשִׁמְתִּיךָ לְגֵאוֹן עוֹלָם מְשׁוֹשׁ דּוֹר וָדוֹר. וְיִנְקֶת חֶלֶב גּוֹיִם וְשֵׁד מַלְכִּים תִּינָקִי, וְיִדְעַת

אמרו לו: אנו רואין שאין אנו יכולין להניח דת אבותינו שעבדו את האילים...

ומשם חזר (הקב"ה) ונגלה על בני ישראל... אמר להם הקב"ה: מקבלים אתם עליכם את התורה?

אמרו לו כולם בפה אחד: אנו שומרים את התורה ומוכנים לעשות ולקיים כל הכתוב בה, שנאמר: "כל אשר דבר ה' נעשה ונשמע!" (שם כד, ז) ... (עד כאן לשון המדרש).

ומבואר בדברי המדרש שכך אמרו אומות העולם לקב"ה:

רבונו של עולם! בטח שאנחנו רוצים לקבל את תורתך הקדושה, וכי מי הוא זה הטיפש שלא ירצה בכך, אבל, רבונו של עולם! אנחנו לא יכולים! אנחנו כבולים באזיקי החומר ואין לנו כח להתיר אותם, ולכן אנחנו מבקשים סליחה!

והנה כשמתבוננים בדברי בני ישמעאל, מתמלאים בפליאה עצומה: בני ישמעאל טענו שהם לא יכולים לקבל את התורה כי פעם אחת הם גנבו את יוסף ומכרו אותו למצרים? איזה מן טענה היא זו?

ועוד למה בני ישמעאל לא טענו טענה יותר פשוטה: הרי אתה בעצמך הגדרת אותנו בתור 'גנבים', וכמו שנאמר: "וקראת שמו ישמעאל... והוא יהיה פרא אדם ידו בכל ויד כל בו" (בראשית טז, יב)...

והאומה הראשונה שפנה אליה הקב"ה היתה בני עשיו. וזה לשון המדרש (פרקי דרבי אליעזר - פרק מא):

זרח הקב"ה ובא מהר סיני ונגלה על בני עשיו, שנאמר: "ויאמר ה' מסיני פא וזרח משעיר למו" (דברים לג, ב), ואין 'שעיר' אלא בני עשיו, שנאמר: "וישב עשו בְּהַר שְׁעִיר" (בראשית לו, ח). אמר להם הקב"ה: מקבלים אתם עליכם את התורה?

אמרו לו: ומה כתוב בה? אמר להם: **"לֹא תִרְצַח!"** (שמות כ, יג). אמרו לו: אין אנו יכולין לעזוב את הדבר שבירך יצחק את עשיו, שאמר לו: "וְעַל תִּרְבֶּךָ תִּתְּנֶה" (שם כז, מ).

ומשם חזר (הקב"ה) ונגלה על בני ישמעאל, שנאמר: "הוֹפִיעַ מִהָר פֶּאֶרְן" (דברים לג, ב), ואין 'פֶּאֶרְן' אלא בני ישמעאל, שנאמר: "בְּמִדְבַּר פֶּאֶרְן" (בראשית כא, כא). אמר להם הקב"ה: מקבלים אתם את התורה?

אמרו לו: ומה כתוב בה? אמר להם: **"לֹא תִגְנוֹב!"** (שמות כ, יג). אמרו לו: אין אנו יכולין לעזוב את הדבר שעשו אבותינו, שגנבו את יוסף והורידוהו למצרים, שנאמר: "כִּי גִנַּב גִּנְבֹתִי מֵאֶרֶץ הָעִבְרִים" (בראשית מ, טו).

משם שלח (הקב"ה) מלאכים לכל אומות העולם. אמר להם: אתם מקבלים עליכם את התורה? אמרו לו: ומה כתיב בה? אמר להם: **"לֹא יִהְיֶה לְךָ אֱלֹהִים אֲחֵרִים עַל פְּנֵי!"** (שמות כ, ג).

זה לא נעצר בכך, בתקופת השעבוד במצרים, התדרדרו ישראל לתהומות הסחי והמאוס, וכמו שאמרו בספר הזוהר הקדוש (תרומה דף קע ע"ב) שבמצרים עבדו ישראל עבודה זרה, נכשלו בגילוי עריות, ושפכו דמים!

מצבם הרוחני של עם ישראל היה לכאורה גרוע, ואם כן, מאיפה הם מצאו עוז בנפשם לקבל את התורה?...

למה הם היו בטוחים שהם יהיו מסוגלים להתיר את אזיקי החומר?...

וברשותכם, נשאל שאלה נוספת...

אלא, שבני ישמעאל טענו, גם אם תרצה לומר שיש כח בחירה בעולם, אנו לא חושבים שנצליח לבחור בטוב, שהרי אפילו אבותינו לא הצליחו!

בעקבות הדברים הללו מתעוררת שאלה הרבה יותר מהותית וחזקה:

הרי גם בני יעקב, השבטים הקדושים, גנבו את יוסף ומכרו אותו למצרים? ולא רק זה, אלא קדמה לכך שנאה וקנאה, וכמו שנאמר: "וַיִּשְׂנְאוּ אֹתוֹ וְלֹא יָכֹלוּ דַבְּרוֹ לְשָׁלֹם" (שם לו, ד), "וַיִּקְנְאוּ בּוֹ אֶחָיו" (שם פסוק יא).

מעלתה של הענוה!

וכמו שנאמר: "וַיִּסְעוּ מִרְפִּידִים וַיָּבֹאוּ מִדְבָּר סִינַי וַיַּחֲנוּ בְּמִדְבָּר וַיַּחֲנוּ שָׁם יִשְׂרָאֵל בְּגֵד הָהָר" (שמות יט, ב). ופירש רש"י (שם):

וַיַּחֲנוּ שָׁם יִשְׂרָאֵל - כאיש אחד בלב אחד, אבל שאר כל החניות בתרעומות ובמחלוקת. וממשיכה התורה ואומרת, **והסיבה שזכו לאחדות** היא: 'בְּגֵד הָהָר'.

ובוודאי צריכים להבין איזה מן טעם הוא זה?

ומצאנו להגה"ק רבי חיים יוסף דוד אזולאי, החיד"א זיע"א, שביאר, וזתו"ד:⁵ במשך 44 ימים הלכו עם ישראל במדבר, כל שבט ושבט לבדו, ובמהלך

כאמור, ב-ט"ו ניסן יצאו עם ישראל ממצרים והחלו ללכת "בְּמִדְבָּר הַגָּדֹל וְהַנּוֹרָא נָחַשׁ שָׂרָף וְעַקְרָב וְצִמְאֻן אֲשֶׁר אֵין מַיִם" (דברים ח, טו).

יום רדף יום, ובכל יום ויום הם התקרבו יותר למטרה הנכספת - מתן תורה! עד שכעבור 44 יום, ב-א' בסיון, הם זכו להגיע למרגלות הר סיני.

וגילו לנו חכמינו הקדושים שבכל אותם ה-44 ימים עם ישראל היו בתרעומות ובמחלוקת, ורק כשזכו לעמוד למרגלות הר סיני זכו לאחדות.

מעין החכמה

5. **נחל** קדומים (פרשת יתר - אות יד).

בני ישראל נעמדו על עומדם והתבוננו
בזמן (חודש סיון), **במקום** ('נגד הָהָר')
ובנפש (משה רבינו), ואז, בפעם אחת, נקלט
 בלבם האור הנורא - אור אחדות ישראל!
 וממילא, אחר שהאור נקלט זכו להיות
 'כאיש אחד בלב אחד!'

ונבאר יותר...

הילוכם בקושי נפגשו. אבל בשעה שהם
 חנו במדבר והקימו את מחנה ישראל,
 נפגשו השבטים אלו עם אלו, **והפגישה**
הזאת גרמה לביקורת אחד על השני.⁶
ואז הגיע א' סיון, ובני ישראל ניצבו ועמדו
 למרגלות הר סיני. ושם נודע להם שעל
 ההר הזה הם יקבלו את התורה ממשה רבינו.

מ-ג' דברים למדו ענוה

המקום היה 'נגד הָהָר'. בני ישראל עמדו
 והתבוננו בהר סיני, ולעיניהם
 התגלה הר לא מרשים במיוחד - הר לא
 גבוה, נטול צמחיה מלבבת וריחנית,
 המוקף בחולות, חולות וחולות...

והבינו שהקב"ה לא חפץ בהרים גבוהים
 ש'ראשם בשמים' כהר הכרמל
 והר תבור, אלא דוקא בהר פשוט,
 נמוך ושפל.

והנפש היה משה רבינו. האדם היחיד
 שזכה לענוה בשלימות, וכמו
 שהתורה העידה עליו: "וְהָאִישׁ מִשֵּׁה עֶנּוּ
 מְאֹד מְכַל הָאָדָם אֲשֶׁר עַל פְּנֵי הָאָדָמָה"
 (במדבר יב, ג).

עם ישראל למדו ענוה מהזמן מהמקום
 ומהנפש.

הזמן היה בחודש סיון, וכמו שנאמר
 בתחילת הפרק: "בַּחֹדֶשׁ הַשְּׁלִישִׁי
 (חודש סיון) לְצֵאת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
 בַּיּוֹם הַזֶּה בָּאוּ מִדְבַּר סִינַי" (שמות יט, א).

וכתב החיד"א⁷ שחודש סיון מורה על ענוה.
 שהרי 'סיון' (126) גימטריא 'עֶנּוּ' (126).⁸

ועוד שחודש סיון מזלו תאומים המורה
 על אחדות כמו תאומים שיצאו
 מבטן אחת בשעה אחת, וגם הוא מורה
 הענוה, שאין לאיש להתגדל על חברו,
 אלא הרי הוא כמוהו, והיו תאומים ויחידיו
 יהיו תמים.

מעין החכמה

8. וכתב החיד"א (שם), וז"ל: שם א-ד-נ-י
 כשנכתב בריבוע (כזה: א, אד, אדנ,
 א-ד-נ-י) הוא בגימטריא 126 כמנין 'עֶנּוּ', כי
 הָעֶנּוּ הוא מרכבה לשכינה.

6. וזה שכתב רש"י (שמות יט, ב): כל החניות
 בתרעומות ובמחלוקות.

7. אהבת דוד (דרוש טז - לשבת כלה, ד"ה
 וזה רמז).

ושוב אנו עומדים ותמהים: איך מסתדר רגש הענוה, עם ההרגשה שהם מסוגלים לדעת הכל ולהשיג הכל?...

איך מסתדר רגש הענוה עם ההרגשה שאנחנו מסוגלים לעשות מה שכל אומות העולם לא מסוגלים לעשות?...

ונשיב על שתי השאלות...

ומכיון שב-א' בסיון, האירה בהם מדת הענוה נעשו ראויים לקבל את התורה.⁹

והנה חולפים בסך הכל כמה שעות, משה רבינו ניגש לעם ישראל (בשליחותו של הקב"ה), ושואל: 'ישראל! אתם רוצים לקבל את התורה?'

וכל ישראל משיבים: 'נעשה ונשמע!'

מעין החכמה

בשברון לב עמוק בוקע אנחה מרה מקרבו ודמעותיו נוטפות על ספרו הישן, יורדות ומרטיבות את כל הדפים.

חייקל מרכין את ראשו על ספרו, מתייפח בבכי מר ומבכה את מצבו הקשה והרחוק מהיהדות, כה התרחק מהדרך הישרה עד כי אין הוא מצליח אפילו לומר כמה מילים בלילה הקדוש.

דלת הרבי נפתחה, הגבאי נזעק - מחצות יום האתמול סגור הרבי בחדרו באין רשות לאיש ליכנס, מה מבקש הרבי עתה?

'ר' יואל', פונה הרבי לגבאי, 'רוץ וקרא נא אֵלַי בדחיפות את ר' חייקל!'

הגבאי נחפז לחפש את ר' חייקל בעודו מנסה להיזכר מיהו ר' חייקל הזה שהרבי מבקשו...

הוא מנסה להעביר בזכרונו את כל נכבדי העיירה, אין איש ושמו ר' חייקל!

אולי הכוונה לנגיד ר' חייקל המגיע לעתים תכופות לתרום לחצר הקודש ולהתברך אצל הרבי, והלא עתה איננו כאן.

9. בית המדרש היה מלא בציבור הלומדים באותו ליל חג השבועות, ולכן איש לא שם לב לחייקל העגלון שנכנס בצעדים מבויישים ובידו 'תיקון ליל שבועות' ישן ומקומט.

חייקל מצא לו מקום בפנית בית המדרש והתכוון להתחיל את סדר התיקון, אך כאשר מבטו נפל על צעירי החסידים היושבים רכונים מעל ספריהם והוגים בתורה בהתמדה ובשמחה, נשבר לבו בקרבו ופתח בבכי מר.

הוא סקר את כל הציבור - הנה משה החנווני העסוק כל השנה בחנותו, ועתה מתענג הוא בכל תיבה, 'ענקל' הירקן שידי הרגילות בשקילת העגבניות ואריות התפוחים מדפדפות בחשק דף אחרי דף כאחד הלומדים הגדולים, ושם בער'ך האופה - 'לש' ו'אופה' מזמורי תהלים בערגה וכיסופין, כך גם הקצב והסבל עם כל הקהל עוסקים ב'תיקון ליל שבועות' בשמחה ועונג.

'אנה אני בא?' מתחיל להרהר חייקל בלבו הנשבר, היכן אני שרוי, כה רחוק אני מכל המצב הנפלא ואוירת החג, גיוואלד חייקל! מה יהיה סופך?

מעין החכמה

'אוי' הדמעות! טרערעל'ך יפות ונוצצות!
מאין לך ר' חייקל כאלו דמעות
טהורות ובורקות כיהלומים ופנינים...

הרבי קירב את היהודי הפשוט אליו,
הושיט לו ידו בחמימות ובאהבה
והתחיל להסביר לו בְּרָךְ ובנועם כי דמעותיו
הטהורות והזכות היוצאות מעומק לב נשבר,
עלו עד לשמי השמים וגרמו שם להתעוררות
רחמים עצומה כמו שלא היה זמן רב, וכי ה'
אוהב מאוד את הלב השבור המבקש
להתעלות ולהשתנות - קרוב ה' לנשברי לב,
'ואם מבקש אתה לדעת מיהו 'גדול' ומיהו
'קטן' - בוא נא אתי', סיים הרבי.

הרבי ניגש עם העגלון לעבר החלון וביקש
ממנו להביט בעדו.

המראה שנגלה לפני חייקל היה מדהים!

אש גדול ונורא עד לב השמים עולה מתוך הר
גבוה ומקושט, ענן כבד על ההר וקול
שופר חזק מחריד את כל הציבור הגדול העומד
בתחתית ההר ובראשם שני כתרים גדולים, כל
ההר עשן וקולות וברקים מזעזעים כל לב.

'הבט' נא לעבר כל הקהל העצום העומד כאן -
שומע חייקל את קולו של הרבי כמתוך
חלום - 'וחפש בין הציבור את חייקל העגלון!'

ואכן, מבין כל האנשים, בתוכם רבנים
וראשי ישיבות ותלמידי חכמים
עצומים - בלט במיוחד מראהו של אותו
עגלון המוני ופשוט שהכל זלזלו בכבודו,
ואף הוא עצמו המעיט בערכו, גבוה
משכמו ומעלה בדמות מאירה ונשגבה שלא
מעלמא הדין...

תוך כדי הרהורים הוא מתחיל להסתובב בין
ספסלי בית הכנסת, מחפש את ר' חייקל
בין כל הלומדים, כאשר כל עיני הציבור
עוקבות אחריו בסקרנות לדעת מה מבקש
הרבי, כמעט החליט לחזור ולומר לרבי כי אין
כאן איש כזה, עד שנעצר ליד מקומו של חייקל
העגלון היושב בראש מורכן ונדמה כישן...

האם אליו התכוין הרבי? וכי בלעדיו יש
עוד חייקל בעיריה?

הניח ר' יואל הגבאי את ידו על כתיפו
בנסיון לעוררו מ'תרדמתו', חייקל
לא נע ולא זע, הגבאי לא ויתר - אם הרבי
קרא לר' חייקל' סימן שאליו הכוונה,
טלטלו ומסר לו את דברי הרבי.

וחייקל הרים את עיניו הדומעות אל עברו,
מביט כלא מבין:

הרבי קורא לי? מה לי ולרבי...

אך הגבאי לא נתן לו להתעכב, משכו בידו
ותוך זמן קצר עמדו לפני הרבי.

תיכף בהיכנסו אל חדר הקודש שומע
חייקל כמתוך חלום קול נעים ורך:

'ר' חייקל! הלא אני ממתין לך! מה טוב
שבאת!!!

חייקל עומד משתומם ליד פתח החדר, עיניו
עודן זולגות דמעות, דמעות של לב
נשבר ונדכה נוכח מצבו הרחוק בתורה
ועבודה, איננו מבין כלל מה הוא עושה בחדר
קדוש כזה! מעולם לא ביקר כאן...

והרבי ממשיך לדבר אל העגלון בקול אבהי
ענוג מלא אהבה וחמלה:

כי חולת אהבה אני!

המשפט: 'אתה בחרתנו מכל העמים אהבת אותנו ורצית בנו'.
וביאר הגר"א זיע"א, וזתו"ד:¹⁰

אנשי כנסת הגדולה סידרו לנו את נוסח התפילה, ואחד המשפטים המפורסמים ביותר בנוסח התפילה, הוא

מעין החכמה

"כי לא תחפץ זבח ואתנה, עולה לא תרצה. זבחי אלהיים רוח נשברה, לב נשבר ונדחה אלהיים לא תבזה" (תהלים נא, יח-יט).
הלב השבור והמשתוקק לחצרות ה', חשוב וחביב ומרוצה לפני ה' יותר מכל עבודה ולימוד התורה.

בגמרא מובא הטעם שקוראים את הקללות שבמשנה תורה קודם חג השבועות, כדי שתכלה שנה וקללותיה.

בין התוכחות אנו מוצאים את דברי ה':
"או אז יפגע לבבם הערל" (ויקרא כו, מא), מתרגם אונקלוס (שם): 'או בכך יתבר לבחון טפשא' - הלב שלהם ישבר.

שברון לב והרגשת 'אין' ו'כלום' - זוהי ההכנה הנכונה לקבל את התורה.

"ויתיצבו בתחתית הקר" (שמות יט, יז) - מלמד שכפה הקב"ה עליהם את ההר כגיגית (שבת פח.), רק בהרגשה כזאת של 'בתחתית הקר' והתבטלות ושפלות, זכו בני ישראל למעמד הר סיני, וכך נזכה גם אנו לקבלת התורה באהבה וקיום מצוותיה מתוך הרחבה ובריאות ושמחה וטוב לבב... (טיב הקהילה - תשע"ג עמוד תפו, גלאון רבי גמליאל רבינוביץ שליט"א).

10. סידור הגר"א (ביאור שיח יצחק על המילים הללו).

זהו הרב חייקל החשוב והנעלה! מבהיר לו הרבי, 'חשוב ומשובח הוא מאוד בשמים, בגלל לבבו הטהור הכוסף וחושק לקרבת ה' ותורתו, ולא מה שנדמה לנו כאן בעולם השפל והשקר - נכון הוא בעולם האמת!'

כאשר אנו מבקשים לדעת האידך ניתן להתכונן כראוי לקראת קבלת התורה, מן הראוי שנתבונן בדברי ה'אור החיים' הקדוש (שמות יט, ב), המאיר לנו עינים באמרותיו הטהורות והמתוקות:

אכן כוונת הכתוב להקדים ג' עניינים, הם עיקרי ההכנה לקבלת התורה, שבאמצעותם נתרצה ה' להנחיל נחלת שד"י היא תורתנו הנעימה...!

וענין ב', הוא השפלות והענוה. כי אין דברי תורה מתקיימין אלא במי שמשפיל את עצמו ומשים עצמו כמדבר. וכנגד זה אמר: "ויחננו במדבר" (שם) - פירוש, לשון שפלות וענוה, כמדבר שהכל דורכים עליו.

הדרך הקצרה והיעילה ביותר להגיע לקבלת התורה, ללא ספק זוהי דרך השפלות והענוה ושברון הלב.

כאשר דוד המלך - שנולד ונפטר ביום מתן תורתנו - מתחנן לפני ה' לסליחה ומחילה, שופך את נפשו הטהורה ומבקש:

מסילות אל הנפש

ונשמע', לקבל עולך מאהבה כבנים!

ובזה הכל מובן! כשרגש האהבה מתגלה בלב, זזות הצידה כל המחשבות המגבילות, המחלישות והמטילות מורך בלבבות.

כשרגש האהבה מתגלה בלב, מתעוררת רוח גבורה, והיא הנותנת לאדם כח ועוצמה לשבור ולעקור את כל המונעים והמפריעים!¹¹

למרגלות הר סיני חשו הלבבות אהבה עצומה לקב"ה. אהבה שמילאה כל מקום פנוי בלב, ועוצמתה הלכה והתגברה מיום ליום. דמעות געגועים, עינים בוערות... והם התחילו להתחנן לקב"ה: **'ידיד נפש אב הרחמן. נפשי חולת אהבתך. אנא אל נא רפא נא לה. בהראות לה נועם זיוך'...**

את אותה שעה תיאר שלמה המלך בספרו ואמר: "סִמְכוֹנִי בְּאֲשִׁישׁוֹת רַפְדּוֹנִי בְּתַפּוּחִים כִּי חוֹלַת אֶהְבָּה אֲנִי" (שיר השירים ב, ה)...

במשפט הזה הוזכרו שלש לשונות, והן: בחירה, אהבה, רצון.

והנה באו השלש לשונות נגד השלש רגלים כסדרן:

'בחירה' - התגלתה ביציאת מצרים. וחזרת ומתגלה בכל שנה ושנה בפסח.

'אהבה' - התגלתה במעמד הר סיני. וחזרת ומתגלה בכל שנה ושנה בשבועות.

'רצון' - התגלה ביום הכיפורים (שלאחר מעשה העגל), שנאמר בו: "סלחתי כדברך" (במדבר יד, כ), והשראת השכינה. וחזר ומתגלה בכל שנה ושנה בחג הסוכות, ועל כן נאמר בו שמחה יתירה יותר מכל המועדים... (עכ"ד הגר"א).

מבואר שהכח המניע של ישראל (בהר סיני) היה האהבה! וכן מצאנו לרש"י שכתב (שבת פט: ד"ה קראת להן), וז"ל:

'שהיה' גלוי לפניך שהן עתידין לומר לפניך בסיני 'נעשה

מעין החכמה

האיש הביט בו בפניו ותמה: 'מה לך מחפש את הגאון הלזה?' והחיל משיב: 'הוא היה ראש הישיבה שלי בפולין' (בישיבה שהיתה בעיר גרייבא).

האיש הפנה אותו לבית. החייל הקיש בדלת והוזמן להיכנס. עם היכנסו הציג את עצמו. ידו החמימה של ראש הישיבה הושטה לו בחום.

11. בין הבתים הירושלמים הטיפוסיים, בין קיר עתיק יומין לַהֲנִי יהודי ירושלמי מקורי, פסע לו חייל פולני במדיו.

הדמות החריגה הוציאה ראשים זקופי גבה מהחלונות ועצרה אנשים מלכת. בסמטת בתי נייטין נעצר האיש. הוא פנה בשפת האדיש אל אחד העוברים ושבים וביקש לדעת, היכן גר רבי בן ציון ברוק.

מעין החכמה

של בעלה הרב. בלא אומר דברים נטלה את המדים לחצר הבית, הכינה מדורה וניגשה לשורפם, כדי שלא ישאר מהם כל זכר.

לא קל היה הדבר. בידיים רועדות ובזיעה קרה על מצחה הציתה את האש וזרקה את הבגדים לתוכה. היא עמדה ליד האש עד שנחרכו כליל, רק סמל הצבא הפולני המתכתי נשאר, נשאר ועודנו, כסמל לאומץ לבה של אם יהודיה שחרדה לנפשו של בן ישראל.

שעות ספורות בלבד חלפו מאז, וחיילי הגדוד הפולני נכנסו לשכונה והחלו לחפש את העריק שיצא מהמחנה ולא שב.

הם עברו מבית לבית והחרדה היתה גדולה. אולם עצת ה' היתה, כי למחרת הגיעה הודעה דחופה, שעל החיילים לחזור לאירופה, כך שנטשו הכל מאחוריהם, גם את החייל המבוקש.

חיילי היחידה נהרגו במלחמות ולא נשאר מהם שריד ופליט. רק אחד נותר, הבחור ר' **אריה יגדל**. איש אשר ידע להודות ולומר פעמים אין ספור: 'את כל חיי אני חב לרבנית לאה ברוק עליה השלום'... (היא תתהלל - עמוד 189).

ונביא סיפור נוסף:

'היו אלו ימי נעורי - סיפר הגה"צ רבי יצחק הוטנר זע"א - בן 17 שנה הייתי, ותקופת ההשכלה עמדה בשיאה. באותם ימים התרבו המשכילים הצעירים, אשר סטו מן הדרך ונטשו את כל הקדוש והיקר. אולם בזאת לא היה די להם. תאווה גדולה בערה בקרבם, להדיח מדרך התורה כמה שיותר בחורי חמד. במיוחד שמו עיניהם הרעות על העילויים שבישיבות הקדושות. הם סברו כי אם יצליחו

הזכרונות מהעבר עלו, והחייל סיפר בדמעה, שלאחר שהרב עלה לארץ, גייסו אותו בכח לצבא הפולני, ועתה בעקבות המלחמה צירפו אותו לגדוד שהתארגן באנגליה להכות בצבא הגרמני.

בדרכם מאנגליה דרך תעלת סואץ עברו בארץ ישראל וחנו בירושלים ב'דום פולסקי'. ואני ניצלתי את ההזדמנות, התחמקתי מהמחנה ובאתי לבקר את הרב.

החייל קם ממקומו, וצעד לכיוון הדלת. ולפתע קמה הרבנית ממקומה ושאלה אותו: לאן את הולך?

אני חייב לחזור למחנה - השיב החייל - אם יגלו שערקתי, יהרגו אותי!

והרבנית בעוז: אתה לא חוזר בשום אופן לצבא הפולני! חבל עליך, חבל על יהדותך, אתה נשאר כאן!

אבל הדבר כרוך בפיקוח נפש - התחנן החייל.

והרבנית בשלה: 'לא אתן לך לשוב לצבא הפולני, הן אתה עלול להיטמע בו'. ותוך כדי כך נטלה צרור בגדים של בן ישיבה, הורתה לו ללובשם וביקשה תמורתם את בגדי הצבא.

החייל שידע את גודל הסיכון, עדיין היסס, גם שכנים שהיו שם ראו את המעמד והמליצו לה לבל תסתכן בסיוע לעריק מהצבא. אולם עוז רוחה של הרבנית ונועם שיחה היה המכריע. החייל שב לאחר דקות ספורות לבוש בבגדי בן ישיבה לכל דבר.

הרבנית הפנתה אותו לבית הכנסת ר' לייב דיין' בו שהתה באותה עת ישיבתו

מעין החכמה

'היתה' זו דמותה של אמי ע"ה, אשר עלתה ועמדה לנגד עיני. בימי ילדותי היא הטביעה בי חותם של אש אהבת תורה ויראת שמים - היא אשר צפה לעיני רוחי, ואשר חותרה אותי בישיבה, בסופו של דבר.

וכך סיפר רבי יצחק על הנהגתה המופלאה של אמו, אשר פתחה את לבו אל הערך האמיתי לכבודה של תורה.

'ילד' בן עשר הייתי. כאשר סיימנו ב'חדר' (ת"ת) את מסכת בבא קמא. נכנסתי אל הבית בצהלה והכרזתי: 'אמא, סיימנו מסכת בבא קמא! את כל המסכת!'

אמא נעמדה על מקומה והרימה קולה בחדוה: 'האומנם? את כל המסכת?'

'משהשבת' בחיוב, נעתקה אמא ממקומה וצעדה בזריזות אל הארון. שלפה ממנו מפה צחורה ופרשה אותה על השולחן. העמידה נרות בפמוטי השבת, ואחר הגדילה לעשות כאשר הלכה ולבשה את הבגד החדש שאבא קנה לה לכבוד החג, וטרם הספיקה ללבושו.

'המום' מעט לחשתי לה: 'אמא, זה הבגד של יום טוב! מדוע את לובשת אותו עתה?!' אך אמא היתה נחרצת: 'לא, עתה אלבש אותו! היום הוא יום טוב שלי!'

'בעינים' דומעות בירכה אמא 'שהחיינו' על הבגד החדש, הדליקה את הנרות, ואחר התיישבה במקומה, וכל הנחת שבעולם נסוכה על פניה...

'מאמאי' ע"ה - היה מסיים הגר"י הוטנר ועיניו דומעות - 'ממנה קיבלתי

לפתות את בני העליה לעזוב את היכל הישיבה ולדבוק בבארות הדלוחים של מי ההשכלה - יתמוטט מאליו כל עולם התורה רח"ל.

'בהיותי' בחור ישיבה מותמיד, צדה אותי עינם של המשכילים הצעירים - סיפר הרב הוטנר - 'ובמשך חדשים ארוכים הציעו לי המשכילים הנלווים פיתויים מפיתויים שונים, כדי שֶאֱאֹת לעזוב את הישיבה ולטעום את טעמה של ההשכלה בלימודי האוניברסיטה'.

'במשך' תקופה ארוכה סירבתי בתוקף רב, ודחיתי בבזז ובשאת נפש את כל ההצעות הללו, אולם בסופו של דבר חשתי כיצד דבריהם משפיעים עלי כמי ארס, אט אט חלחל לו הספק בלבי.

'היה' זה באותו יום, בו פנה אלי אחד המשכילים והודיע לי כי היום הוא היום האחרון בו אוכל לקבל את ההצעה. אם אסכים, אזכה לכל טוב הארץ, וגם ארחיב את אופקי במדעים ובחכמות, בין כותלי האוניברסיטה. ואם לאו - כי אז אפסה 'תקותי'!

'במשך' כל הלילה התהפכתי על יצועי - סיפר הרב הוטנר - 'ושנתי נדדה מעיני. המחשבות התרוצצו במוחי, מוחו של בחור צעיר בן 17 הנאלץ להתמודד לבדו מול הוריקן עכור ומאיים'.

'ואז' לפתע פתאום, כאשר מחוגי השעון הורו על השעה ארבע לפנות בוקר, פרצה צעקה אדירה מגרוני: 'לא! לא! לא!', בבת אחת החלטתי כי אני נשאר בישיבה - ויהי מה'.

מה גרם להגה"צ רבי יצחק הוטנר להכריע כך, בבת אחת? גם את זאת חשף הרב, בסיפורו המרגש.

שבשמים, הקטינו והעלימו את כל הקשיים, וגילו בתוכם את עוצמת הנפש היהודית!

וגילוי עוצמת הנפש היהודית - זו היא אמיתיות הענוה...¹²

מעוצמת האהבה נתגלו להם הכחות הטמונים בהם, כחות אין סופיים, והם צעקו כאחד: 'נעשה ונשמע'!

להבות האהבה שליחו שם בלבבות, הרצון העז להתקרב לאבא

מעין החכמה

עת, וצריך להיות חזק הרבה לעמוד כנגד כולם, על פי הדרכים והעצות וההתחזקות הנאמרים בספרי רבינו רבי נחמן מברסלב ז"ל, המשיבין את הנפש בשבעה משיבי טעם בכל מיני ירידות שבעולם, רחמנא ליצלן, נמצא שצריכין עזות והתחזקות הרבה לבלי להניח את עצמו ליפול בשום אופן שום נפילה בעלמא, ואפילו שלא להחליש דעתו, רק להיות שמח בכל עת בחסדי השם וטובו הגדול שעשה עמו, כאשר יודע כל אחד את גודל נפלאות הנסים והנפלאות, שידוד הטבע, שכבר עשה השם יתברך עמו כמה וכמה פעמים וכו'.

וכאשר הזהיר רבינו ז"ל ואמר, שצריכים לדון את עצמו תמיד לכף זכות (עיין ליקוטי מוהר"ן - קמא, תורה רפב), ואשר על זה נאמר: "וַיִּגְבֶּה לְבֹוֹ בְּדַרְכֵי ה'" (דברי הימים ב', ז', א) אשר בדרכי ה' צריכים להגביה את לבו (עיין ליקוטי מוהר"ן - תניינא, תורה קכה), ואין זו גאות כלל, אדרבה זהו תכלית הענוה והשפלות, כשמתגבר עצמו על כל המונעים, ומחזק את עצמו בכל מיני אופנים לשוב אליו יתברך, וכל מה שהאדם זוכה להיכלל בו יתברך, כמו כן הוא נכלל בַּאֲיוֹן, ואז נמשך גם על עצמו בחינת איוֹן, שהוא שלימות הביטול, כי כל מה שרחוק ממנו יתברך, הוא תכלית הגאות והישות וכו', ועל כן מי שבורח תמיד אליו יתברך, הוא נכלל בענוה האמיתית, והוא מתחבא ומסתיר את עצמו לגמרי וכו'.

את אהבת התורה! לא אוכל לשער במילים את אהבת התורה שקיבלתי מאותה שמלה חדשה של אמא... אהבת תורה שהותירה אותי בין כותלי בית המדרש, לעד...!

12. כתב הגה"ק רבי אליעזר שלמה שיק (המוהרא"ש) זי"ע"א בספרו מקור השמחה (עמוד קכט), וז"ל:

והנה על פי רוב כשבא אדם לשוב להשם יתברך, נכנסת בו קטנות וענוה פסולה, כאילו שאין ראוי לשוב וכו', וכאילו שאין צריכים אותו וכו', וענוה כזו נמשכת מגאות וישות, שמכניס בו הבעל דבר, כי אם היה בטל ומבוטל בו יתברך, והיה יודע בידיעה ברורה, אשר אין שום מציאות בלעדיו יתברך כלל, ואפילו במקומות המטונפים, גם כן יכולים למצוא אותו יתברך, אז היה מזדרז מאוד, והיה שב אליו יתברך בתשוקה עצומה, ולא היה מסתכל על שום דבר ועל שום בריה ועל שום מונע שבעולם יהיה איך שיהיה.

כי מי שרוצה להיות יהודי באמת, צריך להיות גבור חיל, ולהיות חזק מאוד, שתהיה לו עזות דקדושה לעמוד כנגד כל מיני מונעים ומסיתים ומעכבים, הן מניעות מבחוץ מבני אדם אחרים קרובים ורחוקים, הן מניעות מצד עצמו מה שמחשבותיו מבלבלין אותו הרבה הרבה בכל יום ובכל עת, ומחלישים דעתו הרבה, ורוצים להפילו בכל

שבועות - יום הדין

וביאר הדברים הוא כך: ¹⁴

אחד מכינויו של הקב"ה הוא 'עץ החיים', והטעם כי מקור החיים של נשמות ישראל. והפירות הצומחים בעץ הזה, הם נשמות ישראל. **ובשבועות הדין הוא על 'פריחה'**, והיינו כמה אהבה תתגלה בנשמות! **'פריחה' משמעותה גילוי רגש אהבה גדולה לה' יתברך ולתורתו, עד שאין להם אלא לב אחד לה' לבדו.**

ובחג השבועות דנים כמה אהבת ה' ואהבת תורה תהיה לאדם!

ואל יהיה דבר זה קל בעינינו, כי אהבת התורה היא עיקר האדם! וכמו שכתב בספר הקנה (ערך מצות תלמוד תורה), וז"ל:

כאמור, בכל שנה ושנה, בחג השבועות, חוזרת ומתגלה האהבה. אך כאן עלינו לדעת, שלא כל אחד זוכה לאותה עוצמה של התגלות.

וכמו שאמרו במשנה (ראש השנה פ"א מ"ב), בארבעה פרקים העולם נידון: בפסח - על התבואה. **בשבועות - על פירות האילן.** בראש השנה כל באי העולם עוברין לפני כבני מרון. ובחג הסוכות נידונין על המים.

וביאר הגה"ק רבי מאיר בן גבאי זיע"א, זתתו"ד: ¹³

בחג השבועות דן הקב"ה את פירות האילן, ודע כי **הפירות** הללו, הם הנשמות הפורחות מאילנו של הקדוש ברוך הוא, ועליהם הוא הדין... (עכ"ד).

מעין החכמה

כן דוד זכה למלוכה אחר שאול, כי זכה לענוה בשלימות, כי היה 'עֲדִינו הָעֶצְנִי' - כשהיה עוסק בתורה היה מעדן עצמו כתולעת, ובשעה שיוצא למלחמה היה מקשה עצמו כעץ, כמו שאמרו חכמינו זכרונם לברכה (מועד קטן טו:). וכן (במדרש במדבר רבה, פרשה ד - אות כ): אתה מוצא בדוד מלך ישראל שלא נהג עצמו בגאווה לפני המקום, אלא ביזה עצמו לפני כהדיוט להרבות כבודו של מקום, עיין שם.

13. בספרו תולעת יעקב (עמוד קו - מהדורת שנת תשנ"ו).

14. חסידות מבוארת (מועדים א - עמוד רמה).

אך בגאות וענוה יש בזה משקל גדול עד מאוד, כמו שאמר רבינו ז"ל (שם תורה כב): **בענין ההכנעה טועים העולם הרבה, כי הלא כמה אנו מְיַגְעִין עצמנו בעבודות ובתפילה, כדי לצאת ממוחין דקטנות למוחין דגדלות, ואם כן, אי אפשר שתהיה ההכנעה בפשיטות, דאם כן הוא נכנס לקטנות, ועל כן בהכרח שיש בזה דעת, ועל כן לאו כל אדם יכול להיות עניו כראוי וכו', עיין שם.**

כי יש בענין זה משקל גדול ודק מאוד, שצריכין להיות עניו מאוד להיות בבחינת מה ואין ממש, ואף על פי כן יהיה גבור חיל וחזק מאוד נגד כל הרשעים והמונעים, ועל

הארץ לפני ה'חכם', שאין חכם נקרא אלא מי שנפשו קשורה בנפשה של תורה'...

דע אחי, שאפילו מי שבקי בספרא, בספרי ובכלי תלמודא, הרי הוא נחשב כעם

אהבה מולידה שייכות!

בכיסים. כך למדו והתווכחו בנושא הנלמד בישיבה. זה אומר כך, והשני מתעמת עמו, עד שניצח האחד. המנוצח הביט עליו, חשב רגע קטן והגיב 'וויי נאט' - למה לא - אתה צודק. השנים שבו למקומם בצעדים מדודים ובארשת פנים נינוחה.

עד כאן גופו של המעשה.

הסתער עליהם רבי שלום... לא עליהם באופן אישי, אלא אל כל הישיבה דיבר! היה זה לאחר רבע שעה. כיבדו את ר' שלום באמירת שיחת מוסר לפני התלמידים, והוא אמר!... הוא זעק בכל כחו. **רבי** שלום הסביר להם בסערת נפש - תורת חיים מה היא. הוא לא ויתר להם על המחזה הנורא שראה:

וכי כך לומדים? כך? זהו? למה לא, וזהו זה? ידים בכיסים, סברא לכאן וסברא לשם, ואגוטן טאג?

כשאנחנו למדנו בישיבה, אמר רבי שלום, 'כשרבי משה מרדכי אפשטיין אמר לנו שיעור - נקרעו חולצות... האויר

אדם שזכה בדין, ונגזר עליו שיתוסף בלבו אהבת ה' ואהבת תורה, ידע שהדבר הזה יבוא לידי ביטוי ברגש שייכות.

הוא ירגיש שהתורה שהוא לומד היא חלק ממנו, עצם מעצמותיו ובשר מבשרו, ולכן הוא לא יהיה מוכן לוותר עליה, כל עוד לא הוכיחו לו שהוא טועה!

וכדי לבאר נספר:¹⁵

אחת הישיבות באנגליה זכתה לביקור של הגאון רבי שלום שבדרון. חלפו כמה שעות ורבי שלום שב למעונו בלונדון. כשהוא שרוי בסערת רוח נדירה. הוא לא נרגע עד ששטח לפנינו את אשר עם לבבו וסיפר לנו את הקורות עמו באותה ישיבה קדושה, לאחר שסיים את סיפורו לא שב לאיתנו שעה ארוכה. מספר בעל המעשה (רבי חיים שניידר), וכך אמר לנו רבי שלום:

נכנסתי להיכל הישיבה. על יד פתח האולם הגדול עמדו שני צורבים צעירים ודנו מתונות בסוגיא הנלמדת. האוירה היתה רגועה: שְׁלֹת בוקר טיפוסית. הידים של השנים היו נתונות

מעין החכמה

15. קול חוצב (עמוד 146 - לגאון רבי יעקב אריה אריאל שליט"א).

חלפו כמה שעות. רבי שלום חזר למעונו בלונדון ועדיין לא שב לאיתנו... הוא נכנס לביתנו וכפי שסיפרתי צייר לפנינו בהתרגשות את המראה הנורא, שוב ושוב: למה לא - עם ידים בכיסים!... החולצות של השנים נשארן מוגהצות... חייך רבי שלום.

הכאב החי של רבי שלום, חרוט בזכרוננו עד היום, שלשים ושבע שנים...

רעש והאווירה סערה וגעשה! על סברא אמיתית יש לשמור כמוצא שלל, על קושיא יסודית יש להתייטר יומם ולילה, התורה חייבת להיות חלק ממהותך, חלק ממך ממש. להיות שרוי בתורה, סֶלְסֶל רבי שלום בקולו - פירוש, להשכים ולהעריב בה, לשתות בה, לטייל עמה ולהיות שרוי עמה גם על עֶרֶשׁ דָּוִי... תורת חיים! וחיים לא מפסידים עם ידים בכיסים...

רגש חי וקיים!

לְאֶהָבִי וְלִשְׁמִירִי מִצְוֹתַי, רבי נתן אומר: אלו שהן יושבין בארץ ישראל ונותנים נפשם על כל המצוות. מה לך יוצא ליהרג? - על שמלתי את בני. **מה לך יוצא לישראל? - על שקריתי בתורה.** מה לך יוצא ליצלב? - על שאכלתי מצה. מה לך לוקה מאה פרגול (שוט ורצועה)? - על שנטלתי את הלולב...

וכשראה המן הרשע ימח שמו וזכרו, את דביקותם של ישראל בתורה, ניגש לאחשורוש ואמר: אדוני המלך! זה אבוד! האפשרות היחידה להפריד את ישראל מהתורה זה פשוט להרוג אותם! שהרי כשאדם מת הוא לא לומד!

אחשורוש שמע והזדעזע: אתה בטוח? זו האפשרות היחידה?

והמן הסביר: "וְאֵת דְּתֵי הַמֶּלֶךְ אֵינִם עֹשִׂים" (אסתר ג, ח) - דמפקי לכולא שתא בשדה"י פה"י! (מגילה ג:).

רגש אהבה לתורה החל לבעור בלבבות במעמד הר סיני, ומאז המשיך לבעור במלוא העוצמה באש להבת שלהבת!

וכשראו אומות העולם את עוצמת האהבה שאוהבים ישראל את התורה הקדושה, עמדו תמהים ונפעמים! **כל** המאמצים של אומות העולם להפריד ולנתק את היהודי מהתורה הקדושה, נחלו כשלון מוחלט!

שום דבר לא עזר. לא איומים וצעקות, לא עונשים ואכזריות! היהודים, בני א"ל חי, מסרו את נפשם - פשוטו כמשמעו - וקיימו את התורה הקדושה!

ועל אותם דורות נאמר הפסוק: "לְאֶהָבִי וְלִשְׁמִירִי מִצְוֹתַי" (שמות כ, ו). וזה לשון המדרש (ילקוט שמעוני, פרשת יתר - רמז רצב):

וכתב החתם סופר (שם), וז"ל:

אמר המן, דע לך אחשורוש, כי באומה ישראל אינו מועיל כלום, כי בכל יום הוא בעיניהם כאילו היום יצאו ממצרים וכאלו היום עמדו על הר סיני, ומצות הבורא היא בעיניהם כחדשה ומוסרים נפשם עליה באהבה עזה.

שהרי ישראל עזין שבאומות הן (ביצה כה:), ואין שום אומה ולשון שיכולה לעמוד נגד עזותם!

וזהו 'שה"י' (ראשי תיבות): **שבועות היום**, שהוא יום מתן תורה, 'פה"י' (ראשי תיבות): **פסח היום**, יום יציאת מצרים, כאילו היום שבועות ופסח...

אחשורוש שמע את ההסבר והשתכנע: אתה צודק, הפתרון היחיד הוא הפתרון הסופי...

והסוף ידוע, המן, המשנה למלך, נתלה על עץ גבוה - חמישים אמה! ואליו נצטרפו בניו, ועוד כשבעים ושש אלף עמלקים...¹⁶

אהבת תורה ולומדיה

לכך התורה מפרטת את השכר הגדול שהקב"ה מבטיח לתת לעם ישראל אם יקיימו זאת.

רש"י בפירושו לפסוק זה (שם) מלמדנו שמה שנאמר כאן: 'אם בְּחֻקֶּי תִלְכוּ', אין הכוונה להליכה בדרך מצוות התורה, שהרי על כך כבר אומרת התורה בפירושו: 'וְאֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ', אלא כוונת הפסוק היא: שתהיו עמלים בתורה.

ומבאר הרבי מליובאוויטש זיע"א (ליקוטי שיחות - תרגום חופשי, חלק ג עמוד 276): כי בנוסף לכך שתיבת 'בְּחֻקֶּי' היא מלשון חוקה, היא גם מלשון חקיקה. וההבדל בין כתיבה לבין חקיקה הוא, שכשכותבים אותיות בדיו על קלף, הדיו והקלף לא

וזהו הכלל: כשלומדים תורה צריך ללמוד מתוך אהבה, בחיות ובהתלהבות, בחשק ובשמחה!

לא צריך למהר! אין ענין לרוץ! צריך (לפחות חלק מהיום) להעמיק דעת, לשייך את מה שלומדים לחיים הפרטיים, למציאות האישית! ובזכות כך זוכים לכל הברכות הנאמרות בפרשתנו.

ובשיחה שמסר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'יל זיע"א (אמרי נועם - בחוקותי - מאמר א) אמר, וז"ל:

פרשת בחוקותי פותחת באומרה: "אם בְּחֻקֶּי תִלְכוּ וְאֵת מִצְוֹתַי תִּשְׁמְרוּ וְעֲשִׂיתֶם אֹתָם..." (ויקרא כו, ג), ובהמשך

מעין החכמה

16. שבעים וחמש אלף איש במדינות אחשורוש, ועוד שמונה מאות איש בשושן הבירה.

בדברי חז"ל (חגיגה יב.) שהאור הראשון שברא הקב"ה בעולם, האדם היה צופה ומביט בו מסוף העולם ועד סופו, ומפני הרשעים שהיו עתידים להיות בעולם עמד הקב"ה וגנזו לצדיקים לעתיד לבוא (ועל שם כך הוא נקרא 'האור הגנוז'), ובמקום האור הראשון ברא את האור המצוי לפנינו.

ומבאר הבעל שם טוב הקדוש, שאין כוונת חז"ל שבגלל הרשעים הפסידו גם הצדיקים את האור הגנוז, אלא כוונתם היא שהאור הראשון נגנז בתוך התורה הקדושה, וכל צדיק שעמל ויגע בתורה, ולומד אותה בקדושה וטהרה, הקב"ה מאיר לו מתוך התורה שהוא לומד את האור הגנוז, ועל ידו הצדיק יכול לצפות ממש מסוף העולם ועד סופו. וכן מצינו שכשהיה הבעל שם טוב הקדוש רוצה לראות או לדעת דבר מה, היה פותח את ספר הזוהר במקום כל שהוא ולומד בו בקדושה עצומה, והיה מתגלה לו האור הגנוז שבתורה, ועל ידו היה יכול לראות ממש מסוף העולם ועד סופו.

ואותו אור ראשון שנברא בעולם וגנזו נקרא 'יְשֵׁן', כיון שהוא ישן וקדום. ואילו האור המצוי בעולם נקרא 'חֶדֶשׁ', כיון שבריאתו היא חדשה ביחס לבריאת האור הקדום.

וזהו שאומרת התורה: 'אִם בְּחֻקֵּי תִלְכוּ' - יתקיים בכם: 'וְיִשָּׁן מִפְּנֵי חֶדֶשׁ תִּזְכִּיר'. כלומר: אם תהיו עמלים ויגיעים בלימוד התורה הקדושה עד שדברי התורה

הופכים למציאות אחת, אלא נותרים שני דברים שונים, רק שהם דבוקים זה לזה, ולכן גם ניתן להפריד אותם זה מזה. לעומת זאת, כשחוקקים אותיות על גבי סלע, האותיות הופכות להיות מציאות אחת עם הסלע, ולכן גם לא ניתן להפרידן ממנו בשום אופן.

וזהו שאומרת התורה: 'אִם בְּחֻקֵּי תִלְכוּ', כלומר: צריך שדברי התורה שאנו לומדים יחקקו בלבנו, ויהפכו להיות חלק בלתי נפרד מעצם מציאותנו - כדוגמת האותיות הנחקקות על הסלע, ולא שישארו נפרדים מאתנו - כדוגמת הדיו שעל גבי הקלף.

אך כיצד זוכים לדרגה זו שדברי התורה יחקקו על הלב, ויהפכו למציאות אחת עם הלומד? כדי לענות על שאלה זו מפרש רש"י שמה שנאמר כאן: 'אִם בְּחֻקֵּי תִלְכוּ', פירושו: 'שתהיו עמלים בתורה'.

והכוונה בזה היא, שרש"י דקדק בלשונו וכתב: שתהיו 'עמלים' בתורה, ולא כתב: שתהיו 'לומדים' תורה וכיוצא בזה, כדי ללמדנו שרק כאשר האדם יעמול ויתייגע בלימוד התורה בכל כחו - רק אז יזכה שדברי התורה יחקקו על לבו ויהפכו להיות חלק בלתי נפרד ממציאותו, מה שאין כן אם ילמד את התורה ללא מאמץ ויגיעה מיוחדים.

לפי זה יבואר גם מה שאומרת התורה בהמשך פרשת בחוקותי שבשכר ההליכה בחוקות ה' - 'וְיִשָּׁן מִפְּנֵי חֶדֶשׁ תִּזְכִּיר' (ויקרא כו, י). והיינו על פי המבואר

למעשה, עלינו ללמוד מן האמור, עד כמה ראו ל כל אדם להשתדל ביותר להקדיש בכל יום זמן ניכר ללימוד התורה, כיון שאין לנו דבר בעולם שיש בכחו לקשור ולחבר בינינו לבין הקב"ה כלימוד התורה...¹⁷ (ועיין שם עוד בדבריו הקדושים).

יחקקו בלבכם ויהפכו להיות חלק בלתי נפרד ממציאותכם כנ"ל, על ידי זה תזכו שהקב"ה יוציא מתוך התורה את האור הישן - האור הגנוז - במקום האור החדש והמצוי, ויגלה לכם אותו, ועל ידי זה תוכלו לצפות מסוף העולם ועד סופו.

מעין החכמה

התניא (אגרת הקודש - סימן טו), את הדרך לכך. וכאשר הגיע לספירת התפארת כתב כך:

'הרוצה להידבק במדת התפארת ישתדל לפאר את ה' ותורתו בכל מיני פאר, ולדבקה בשבחיו בכל בחינות נפשו דהיינו בהתבוננות שכלו ומחשבתו גם בדיבורו'.

והיינו, שכאשר יהודי או יהודיה - תמיד ובכל הזדמנות - מפארים ומשבחים את התורה הקדושה ולומדיה, בזה הם מעלים מ"ן למעלה, ומכח המ"ן הזה נמשכים אורות עליונים, אורות צחצחות, ונמשך שפע גדול לכל הפרצופים העליונים, ובפרט לספירת התפארת, ומשם משתלשלת קדושה נשגבה על אותו יהודי או יהודיה.

ודע, שעלינו להוליד בלבנו **אהבה פשוטה,** אהבה אמיתית, לכל יהודי ירא שמים הלומד תורה. ואפילו אם נראה לעינינו הטרטות, שיהודי זה הוא סתם יהודי פשוט, היושב ולומד. עלינו לדעת שהקב"ה שמח ומתפאר בכל תורה המגיעה אליו, הוא שש ושמח בכל לימוד הנובע מתוך יראת שמים.

ואם היינו יודעים כיצד הקב"ה אוהב, מעריך, מכבד ומתפאר בכל יהודי ויהודי הלומד תורה מתוך יראת שמים, היה לבנו מתמלא באהבה אמיתית לכל ילד הלומד בתלמוד תורה, לכל בחור ישיבה ולכל אברך הלומד תורה.

17. וכאן ברצוננו לכתוב כמה מילים:

ישנם אנשים שכאשר רואים יהודי הלומד תורה, הם מתחילים להתבונן בו ולעקוב אחריו, ואם עבודתו מוצאת חן בעיניהם, הם מכבדים אותו ומסייעים בידו.

ובאמת, זו מדרגה נמוכה מאוד. מיהודי דורשים שתבער בלבו **אהבה פשוטה** ללומדי תורה, אהבה אמיתית שלא תלויה בדבר.

עצם הדבר שיהודי ירא שמים, יושב ולומד תורה ומקיים מצוות, צריך למלאות את הלב ברגשות אהבה והערכה אליו.

זוכר אני את יהודי מרוקו הזקנים, שאצלם כבוד החכמים היה טבוע בדם עד כדי ביטול מוחלט, ואם רק היו רואים צורת חכם (יהודי שידוע ללמוד תורה) מיד היו נושקים את ידו בהכנעה גדולה, ובוודאי שלעולם לא היו מרימים גבה על צדיק.

ויותר מזה:

עלינו לדעת שהקב"ה ברא את עולמו בעשר ספירות, והן: כתר, חכמה, בינה, חסד, גבורה, תפארת, נצח, הוד, יסוד, ומלכות.

וכל יהודי ויהודיה צריכים להשתדל ולקדש עצמם בקדושתן. והגה"ק רבי שניאור זלמן מלאדי זיע"א ביאר בספרו, ספר

מעין החכמה

הנדרש, ולכן הוא ניגש לרבי שלמה ונפרד ממנו לשלום, וחזר לביתו... כל הדרך חזרה לביתו היתה מלווה בהרגשת כעס: איך הוא העז לדרוש ממני סכום כל כך גדול?!

אחרי זמן מה ששהה בביתו נסע לליאזנא לבעל התניא. כשהגיע נכנס לרבו. ובעל התניא שאל אותו: נו, נסעת?

והחסיד השיב: כן נסעתי, ואמרו לי להצטרף אליו לנסיעה. הנסיעה היתה ארוכה ומעייפת, ועלות הנסיעות נצטברה לסכום הגון, ובסופו של דבר ביקש ממני, עבור הברכה, סכום כסף גדול.

ויאמר לו בעל התניא: שמע ידידי! בטבעך אתה יכול להוליד בנים, אך מכיון שבזית תלמיד חכם הענישו אותך מן השמים. והנה, אם היה אותו תלמיד חכם קיים, הייתי שולח אותך אליו לפייס אותו, ולתת לו ליטרא זהב, וכמו שפסק הרמב"ם (הלכות תלמוד תורה פ"ו הי"ב): 'אף על פי שהמבזה את החכמים אין לו חלק לעולם הבא, אם באו עדים שבזהו, אפילו בדברים, חייב נידוי, ומנדין אותו בית דין ברבים, וקונסין אותו ליטרא זהב... ונותנין אותה לחכם'.

אך מכיון שהוא נפטר, התיקון שלך הסתבך, שהרי נחלקו הפוסקים אם מועיל התיקון של 'הליטרא זהב' אחר פטירת החכם.

ונסע עמך הגה"ק רבי שלמה מקרלין, לכל קברי הפוסקים שסוברים שגם אחרי פטירת התלמיד חכם מועיל קנס דמי בושטו ליטרא של זהב, ובנסיעתו זו קיבץ בשבילך את כל הדעות הסוברות כך. ואחר שהצליח להוכיח שהתיקון מועיל, ביקש ממך סכום השווה לליטרא של זהב.

וכחות הרע היודעים את הסוד הזה, מנסים בכל כחותיהם למנוע את השפעת היורד מספירת התפארת, ולצורך כך הקימו רשת ליצנים, המשתדלים לפגוע ברגש **האהבה הפשוטה**, וה' ברחמיו יצילנו מהם.

ונחתום בסיפור (רשימות דברים - חלק ג עמוד פח, לגאון הרב יהודה חסידק):

חסיד אחד מעיר וויטבסק היה חשוך בנים וכמה פעמים ביקש מרבו, בעל התניא, שיתפלל עליו שיפקד בזרע של קיימא.

בכל פעם שביקש, קיבל את אותו המענה: אין ביכולתי לעזור לך!

אך אותו חסיד לא התייאש, ובכל הזדמנות היה מבקש מרבו (בעל התניא) שיתפלל עבורו. באחד הפעמים, אחר שביקש שוב, אמר לו רבו: אני אין ביכולתי לעזור לך, אבל אתן לך עצה, סע להגה"ק רבי שלמה מקרלין והוא יעזור לך.

בהגיע החסיד לקרלין, אמרו לו הגבאים, שהנהגה אצל הצדיק היא שיושבים וממתינים עד אשר הצדיק נוסע, וכל הזקוקים לעצה מצטרפים לנסיעתו, ובדרך הוא נותן להם מענה.

החסיד שהה בקרלין כמה ימים, ואז הודיע רבי שלמה שהוא נוסע, וכל מי שצריך בקשה יסע עמו, החסיד הצטרף לרבי שלמה, ונסע אחריו דרך עיירות גדולות וקטנות.

באחת העיירות שעמדו שם, קרא רבי שלמה לחסיד, ואמר לו: אם תביא לי סכום כסף, והוא נקט בסכום גדול, יהיו לך בנים!

החסיד לא היה איש עשיר, והוא הגיע למסקנא שאין בכחו לעמוד בסכום

הנהגות לערב שבועות

ונביא כמה דברים שכדאי להיזהר בהם:

א. טוב לטבול במקוה, ועל ידי כך יהיה ראוי לקבל את התורה.¹⁸ וגם עם ישראל קודם קבלתם את התורה במעמד הר סיני טבלו, וכמו שכתב המקובל האלקי הרב מרדכי הכהן זיע"א (שפתי כהן, פרשת יתרו - ד"ה 'וידבר אלהים'), וז"ל:

שמעתי שהלכו הנשמות **לטבול בנהר דינור** לקבל התורה בטהרה וקדושה, והתורה היא אש, שנאמר: "אֵשׁ דָּת" (דברים לג, ב), לזה טבלו באש. "נִפְשֵׁי יִצְאָה" (שיר השירים ה, ו) - בגימטריא 'לנהר דינור' (עם הכולל) וכו'... (עכ"ל).

עתה אחר שהתבאר ששבועות הוא יום הדין על אהבת התורה, נכתוב כמה הנהגות טובות לחג השבועות, שהמקיימן יזכה בעזרת ה' לחתימה טובה.

וברשותכם נתחיל:

כאמור חג השבועות הוא יום הדין, ולכן כמו שקודם ראש השנה מחפשים אנו להרבות זכויות על ידי הוספה בנתינת צדקה, לימוד תורה וקיום מצוות, כך גם קודם חג השבועות ישתדל כפי יכולתו להרבות בצדקה, תורה וקיום מצוות, ויכין עצמו לקבל את היום הזה בקדושה ובטהרה.

מעין החכמה

ועד היום הזה לא נולדו לאותו חסיד - מבזה, ילדים!...

וה' ברחמיו הרבים יזכנו, תמיד, כל ימי חיינו, לכבד, בכבוד אמיתי ופשוט, תלמידי חכמים ויראי ה'!

18. יחרד האיש וילפת מגודל מעלת קדושת זה החג הקדוש לילו ויומו, ויזהר בטבילה זו מאוד מאוד, שבסגולתה זוכה האדם למיעל קמי מלכא קדישא, ולמיהוי ממחצדי חקלא, ומשושביני דמטרוניתא קדישא. אשרינו מה טוב חלקנו ומה נעים גורלנו שזכינו להיות בנים לאבינו מלכנו ה' יתברך שמו, והנחילנו תורתו אמת, וחיי עולם נטע בתוכנו, וכל חשקו ורצונו יתברך הוא להשרות שכנינו בתוכנו וזאת על ידי עסק

אך אתה סירבת להשתתף בתיקון, והפסדת!

רבי! אני לא מבין על מה אתם מדברים. אני מעולם לא בזיתי תלמיד חכם!

ובעל התניא אמר: אתה בזית את הגה"ק רבי ישכר דוב מליובאוויטש זיע"א.

'אה! זה! רבי, אני מבטיח לך, הוא בכלל לא תלמיד חכם, הוא סתם עם הארץ!'

ויאמר לו בעל התניא: לידיעתך, הרב ישכר דוב לימד אותי תורה בימי בחרותי, ואני יודע שהיה לו גילוי אליהו בכל יום!!!

וזו גם הסיבה שאני לא יכול לעזור לך, ולמחול על כבודו, מפני שהייתי תלמידו!

ד. יעזור את עצמו לשמוח ביום הזה ולהודות לה' על אשר בחר בנו מכל עם ורוממנו מכל לשון ונתן לנו את תורתו הקדושה, שהיא הדבר היקר ביותר שישנו בכל המציאות כולה!

ה. בליל החג יתפלל האדם בניגון ובנעימה קדושה, לכבוד היום הגדול והקדוש הזה. ולאחר התפילה, ילך לביתו בשמחה ובטוב לבב ויקדש על היין, ובברכת 'שהיינו' יכין על הזכות שזיכנו בורא עולם והגיענו שוב ליום הגדול הזה שמגיע אלינו אחת לשנה, ובו חוזרת אותה הארה שהיתה מימי קדם, ונפתחים בו שערי שמים לקניית אמונה מושרשת ובהירה, ולהשגות מרוממות לקניית התורה.¹⁹

ו. לא יקדש אלא עד שיהיה ודאי לילה, כדי שיקיים: "שָׁבַע שְׁפָתוֹת תְּמִימֹת"

ב. יזהר להפריש צדקה וליתנה לעניים מהוגנים. וכתב בספר מועד לכל חי (סימן ה - אות ו) שטוב להפריש בערב חג השבועות 104 מטבעות לצדקה, וכתב שזה תיקון עצום לנפש.

ג. בליל חג השבועות יכול האדם לזכות להשגות ולאורות גדולים, וכדי שיהיה האדם ראוי לכך עליו להכין את עצמו. ומכיון שהדבר בדוק ומנוסה שכאשר האדם עיף, חלק גדול מכלי הנפש שלו נסתמים, ושכלו נחסם בפני כל השגה.

ובסגנון אחר: נפש עייפה לא קולטת. גם אם יושפע עליה השגות ואורות גדולים, זה יעבור לידה, לא יתפס כלום-

לכן חשוב שאדם יהיה עירני, וטוב שישן כמה שעות בערב שבועות כדי שבלילה יהיה מוחו צלול.

מעין החכמה

ההשגות שבעולם אצור וגנוז בתוך קדושת הטבילה השייכת לאותו ענין, ועיין עוד במה שכתב בזה בספר צוואת הריב"ש (אות טו).

הואיל וכן, אמרנו אל לבנו: 'אל תִּמְנַע טוֹב מִבְּעָלְיָי' - ואין 'טוֹב' אלא תורה, ותורה היא מקור הטהרה, על כן נביא כאן מעט מן המעטן של כוונות פשוטות, השוות לכל נפש מעובדי השם, הן מן המתחילים והן מן הוותיקים הבאים בסוד ה'. וכבר הארכנו בזה כיד ה' הטובה עלינו בספרנו חלב הארץ (חלק ו - עמוד 210, מהדורת תשפ"ג)... והרוצה יעיין שם.

19. חג השבועות בהלכה ובאגדה (עמוד 80).

התורה לשמה שאין קץ לגודלה ולמעלתה, מה רב יופיה ועד כמה נשגבה מעלתה אשרי העם השוקדים בה ובאור תורה הולכים בה.

והנה דבר ידוע ומפורסם הוא בקרב כל עובדי ה' יתברך שרבותינו הקדושים לאורך כל הדורות הקפידו מאוד בענין טהרת המקוה בכל עת וזמן לפי שראו במקוה כמקור נאמן ופתח רחב ידים לכל ההשגות.

וכן ציוה אור שבעת הימים רבינו ישראל בעל שם טוב הקדוש זיע"א לכל תלמידיו הקדושים להיזהר מאוד בכוונות הטבילה, ולהיזהר לכון בכל עת את הכוונות השייכות לאותה העת במקוה, כי המפתח לכל

תְּהִינָה" (ויקרא כג, טו), ומטעם זה נקרא **ובסיום** הסעודה הולכים לבית הכנסת וממשיכים בעבודה...²⁰ 'שבועות'.

חשיבות אמירת תיקון ליל שבועות

וכיצד התגלה הדבר לבית יוסף? על כך בספור הבא:²¹

ערב שבועות הגיע, ורבי שלמה אלקבץ ורבי יוסף קארו - שהתגוררו באותה עת בחו"ל - החליטו לשבת וללמוד בליל שבועות, כל הלילה, עם עוד כמה תלמידי חכמים.

וכך הם ישבו ועסקו בתורה ללא הפסקה של רגע, תנ"ך, ומשניות... ובעת שהחלו ללמוד משנה, ולמדו שתי מסכתות, זכו ונשמע קול מלאך היוצא מתוך פיו של רבי יוסף קארו.

מרב העוצמה החלו לרעוד... הוא התגלה בשם השכינה הקדושה וגילה להם דברים נוראים, דיבורים שמלהיבים את הלב בצורה שאי אפשר לתאר. והם המשיכו בהתלהבות גדולה, עד שעוד פעם הוא נגלה עליהם. באשמורת הם הלכו למקוה ופגשו את החברים שלהם (שלא היו עמהם) וסיפרו להם... והחברים געו בבכיה שהם לא זכו...²²

מנהג ישראל הקדושים ללמוד בליל שבועות במשך כל הלילה עד אור הבוקר. מנהג זה יסודתו בהררי קודש, כמבואר בזוהר הקדוש (אמור דף צח ע"א): 'חסידים הראשונים לא היו ישנים בלילה הזה, והיו עוסקים בתורה, ואומרים: בואו לנחול מורשה קדושה לנו ולבנינו בשני עולמות'.

וכן מבואר בזוהר הקדוש (הקדמה דף ח ע"א): 'כל אלו שמתקנים את התיקון בלילה הזה ושמחים בו, כולם יהיו רשומים וכתובים בספר הזכרונות, והקב"ה מברך אותם בשבעים ברכות וכתרים של העולם העליון'.

אך הגם שבזמן חכמי הזוהר נודע חשיבות הלימוד בלילה הזה, הנה במשך הדורות זה נשכח, עד שהגיע מר"ן רבי יוסף קארו מחבר 'הבית יוסף', ואז התגלה שוב חשיבות הלימוד בלילה הזה.

מעין החכמה

22. וזה חלק מלשונו של המלאך (בשם השכינה): שמעו יְדִידֵי המהדרים מן המהדרים, יְדִידֵי אֶהוּבֵי, שלום לכם, אשריכם ואשרי יולדתכם, אשריכם בעולם הזה אשריכם בעולם הבא, אשר שמתם על נפשכם לעטרני בלילה הזה, אשר זה כמה שנים נפלה עטרת ראשי ואין מנחם לי, ואני מושלכת בעפר חובקת אשפות,

20. ויש מי שאומר שבביל שנשבע הקב"ה שלא יחליף אותנו באומה אחרת ואנחנו נשבענו שלא נחליף אותו באלוה אחר חלילה, לכן נקרא 'שבועות' - מיעוט רבים שנים, ה' יתברך ואנחנו.

21. הובא בשל"ה (מסכת שבועות, פרק נר מצוה - אות ה).

חוסר שינה של יממה, ובהתלהבות כאילו ישנו כל היממה הקודמת.

ואז שוב לפני חצות נגלה עליהם המלאך, וכל מי שהיה שם חש קדושה נוראה...

הגילוי לא היה חד פעמי, אלא במהלך הלילה התגלה כמה פעמים, והמטיר עליהם סודות ורזין עליונים וברכות שאין להם סוף, ואז ציוה אותם לעלות לארץ ישראל...

מאז התחזקה התקנה הזאת בלב כל עם ישראל.

אך כידוע, בחוץ לארץ יש שני ימים טובים של גלויות, ולכן החליטו כולם להתאסף בלילה השני של שבועות ולעסוק בתורה...

מר"ן הבית יוסף ורבי שלמה אלקבץ, מההתלהבות שהם קיבלו, מהאורות הגדולים שעטפו אותם - לא היו מסוגלים כל היום לישון. הם המשיכו בלימוד כל היום, ואת הלילה הבא קיבלו בהתלהבות עוד יותר גדולה. וכך הם התחילו את הלילה מראש עם

לימוד ליל שבועות

האר"י ז"ל בספרו שער הכוונות (דרוש חג השבועות - דרוש א), וזה לשון קדשו:

ודע כי כל מי שלא ישן בלילה הזאת כלל, אפילו רגע אחד, ויהיה עוסק בתורה כל הלילה, מובטח לו שישלים שנתו ולא יארע לו שום נזק בשנה ההיא...

וכך אמר אבא מארי עט"ר רבינו יורם מיכאל אברג'ל זיע"א (אמרי נועם, חג שבועות - מאמר ט), וז"ל:

ראוי לעורר על גודל החיוב והחשיבות שיש בלימוד ליל חג שבועות, ותחילה נביא את דברי קדשו של רבינו

מעין החכמה

הגדולה עיר ואם בישראל. ואין אתם כאותם השוכבים על מטות שן וישנים שינה שהיא אחד מששים במיתה, וסרוחים על ערסותם, ואתם נדבקתם בה' והוא שמח בכם. לכן פני התחזקו ואמְצו וְעֲלְצוּ באהבתי בתורתי ביראתי.

ואילו הייתם משערים אחד מאלף אלפי אלפים ורוב ריבי רבבות מהצער אשר אני שרויה בו, לא הייתה נכנסת שמחה בלבבכם, ולא שחוק בפיכם, בזכרכם כי בסיבתכם אני מושלכת בעפר. לכן חֲזְקוּ וְאִמְצוּ וְעֲלְצוּ פְנֵי דִידִי המהדרים ואל תפסיקו הלימוד, כי חוט של חסד משוך עליכם ותורתכם עריבה לפני הקב"ה.

ועתה החזרתם עטרה ליושנה. התחזקו וְדִידִי, התאמצו אהובי, שִׁמְחוּ וְעֲלְצוּ.

ודעו כי אתם מבני עליה וזכיתם להיות מהיכלא דמלכא, וקול תורתכם והבל פיכם עלה לפני הקב"ה ובקע כמה אוירים וכמה רקיעים עד שעלה, ומלאכים שתקו ושרפים דממו והחיות עמדו, וכל צבא מעלה של הקב"ה שומעים את קולכם.

ואשריכם ואשרי יולדתכם וְדִידִי אשר נדדתם שינה מעיניכם, ועל ידיכם נתעלתי הלילה הזה, ועל ידי החברים אשר בעיר

בלימוד סדר זה דוקא, כמו שכתב מרן החיד"א (בספרו לב דוד - פרק לא), וכן כתב מרן הבן איש חי (ש"א, פרשת במדבר - אות ג):

ויזהרו ללמוד כל סדר הלימוד של זאת הלילה בחשק גדול ובשמחה רבה והתלהבות הלב, כי הלימוד המתוקן לזאת הלילה עושה פרי גדול למעלה, וממשיך לנפש האדם קדושה וטהרה!

בליל שבועות דומה האדם לבעל חנות שמזמין סחורה לחנותו. כדי שהחנות תהיה מלאה ממגוון מוצרים עליו להזמין סוגים שונים של מוצרים. אך אם לא יזמין אלא מוצר אחד בלבד, זה כל מה שיהיה בחנותו ותו לא, כי הכל תלוי בהזמנה.

וכמו כן האדם בליל שבועות - מכל חלק מסויים בתורה שהוא לומד במשך הלילה, הוא מזמין שפע לשנה שאחר כך, ואם ילמד רק גמרא, זה מה שיפתח לו בשנה שאחר כך ותו לא. אך אם ילמד את סדר הלימוד המתוקן, אשר הוא כולל בתוכו: תורה, נביאים, כתובים, תרי"ג מצוות,

ולא עוד, אלא שהוראת חיי האדם בשנה ההיא תלויה בענין זה, כי אם לא יישן כלל, ודאי שלא ימות בשנה ההיא.

מדבריו הקדושים ילמד כל אדם עד כמה ראוי לו להשתדל בכל הכח לבוא ללימוד של אותו לילה קדוש, ולהתאמץ בכל כחו ממש לא להירדם כלל במשך כל הלילה. ואם אדם מרגיש עייף, מיד יעמוד על רגליו, ירחץ את פניו במים קרים, ישתה משקה חם וכדומה, ובלבד שיצליח להעביר ממנו את חבלי השינה, כיון שכל גורל חייו במשך השנה שאחרי כן תלוי במדת עירנותו בלילה הזה.

וכן יש להיזהר שלא לדבר דברים בטלים במשך כל הלילה הזה כי קדוש הוא לה'.²³

ונכון ללמוד בלילה קדוש זה דוקא את סדר הלימוד שנדפס בספר קריאי מועד במיוחד לליל חג השבועות, ואין לשנות מכך וללמוד כל הלילה גמרא וכיוצא בו בשום אופן, כיון שסדר לימוד זה מתוקן על פי דברי רבי שמעון בר יוחאי בזוהר הקדוש וכן על פי דברי רבינו האר"י ז"ל, ויש סוד גדול

מעין החכמה

שלא יטנף פיו בדברים בטלים, ודברי חול של משא ומתן, וכל שכן בליצנות ולשון הרע.

ויתגבר כארי לישוב על המשמר בעינים פקוחות לדחות את השינה, ולא יתנמנם כלל, כי רבינו האר"י ז"ל החמיר מאוד בענין השינה בזאת הלילה יותר מליל הושענא רבה, וכנזכר בשער הכוונות בדרוש הלילה הזאת.

23. כמו שכתב מרן הבן איש חי (ש"א, פרשת במדבר - אות ג): יזהרו שלא לדבר שיחת חולין כל הלילה. וצריך להם שמירה גדולה בזה בלילה זו, מפני דכל עת שיש אסיפה מאנשים הרבה, דרכו של יצר הרע להכשילם לדבר דברי חול, ומדבר לדבר יבואו לדברים אסורים של שחוק ושל לשון הרע... ומי האיש אשר ישמע כזאת ויפנה לבו לבטלה בלילה הזאת, וכל שכן

ובזריזות רבה, כדי שלא תחטוף אותם שינה באמצע התפילה ויבואו לידי טעות.

ויש להתאמץ ביותר בתפילת שחרית ומוסף, כיון שבהן האדם קוצר את פרי עבודתו במשך חמישים יום של ספירת העומר, כי הכל הולך אחר החיתום (בן איש חי - שם אות ה), ובזכות זה תעלה כל עבודתנו במשך הלילה הקדוש הזה לרצון לפני ה'.

ויהי רצון שנזכה וניחתם בספר אוהבי שמו ותורתו, אמן.

מדרשי חז"ל, סתרי תורה וכו' - מעט מכל דבר, בזה הוא מזמין לעצמו שלל 'סחורה' רוחנית למשך כל השנה שאחרי כן.

ולקראת סיום הלילה ילך שוב למקוה. ודע שהטבילה הזו, של אשמורת חג השבועות היא הטבילה החשובה ביותר שיש לנו בכל ימות השנה, ואשרי הנזהר בה.

ולאחר סיום סדר הלימוד של הלילה הקדוש הזה, מיד יש להתפלל תפילת שחרית ומוסף בהתלהבות גדולה

העולה מן האמור להלכה ולמעשה

לכן חשוב שאדם יהיה עירני, וטוב שיישן כמה שעות בערב שבועות כדי שבלילה יהיה מוחו צלול. **ה** מנהג ישראל הקדושים ללמוד בליל שבועות במשך כל הלילה עד אור הבוקר. ומנהג זה יסודתו בהרי קודש. **וכל אלו שמתקנים את התיקון בלילה הזה ושומחים בו, כולם יהיו רשומים וכתובים בספר הזכרונות**, והקב"ה מברך אותם בשבעים ברכות וכתרים של העולם העליון.

ו. נכון ללמוד בלילה קדוש זה דוקא את סדר הלימוד שנדפס בספר קריאי מועד במיוחד לליל חג השבועות, ואין לשנות מכך וללמוד כל הלילה גמרא וכיוצא בו בשום אופן, כיון שסדר לימוד זה מתוקן על פי דברי רבי שמעון בר יוחאי בזוהר הקדוש וכן על פי דברי רבינו האר"י ז"ל, ויש סוד גדול בלימוד סדר זה דוקא.

ויהי רצון שנזכה לכל האורות המאירים ביממה הקדושה הזו.

א. בחג השבועות נידון האדם על התורה. כמה אהבה לתורה תתגלה בלבו, באיזו עוצמה הוא יתקשר לתורה.

ומכיון שזה יום הדין, חייבים להתכונן אליו כראוי, וזאת על ידי תשובה, תפילה וצדקה.

ב. טוב לטבול במקוה בערב חג השבועות, ועל ידי כך יהיה ראוי לקבל את התורה. וכמו שעם ישראל טבלו קודם שקיבלו את התורה.

ג. צריך להיזהר להפריש בערב חג השבועות צדקה וליתנה לעניים מהוגנים. וטוב להפריש בערב חג השבועות 104 מטבעות לצדקה, שזה תיקון עצום לנפש.

ד. בליל חג השבועות יכול האדם לזכות להשגות ולאורות גדולים, וכדי שיהיה האדם ראוי לכך עליו להכין את עצמו. **ומכיון שדבר בודק ומנוסה שכאשר אדם עייף חלק גדול מכלי הנפש שלו נסתמים, ושכלו חסום בפני כל השגה.**

מבצעי חודש הספר
 סיון ה'תשפ"ה | 1-20.6.25

מכון הוצאה לאור המאי"ר לארץ
 בראשות מו"ר הגאון הרב ישראל אברג'ל שליט"א

בצור ירום

ביאורי הרב יורם זיע"א על התניא

ירום ונישא

מאמרי התבוננות על פרשת השבוע

4 כרכים

₪240
 ₪236

אגרת התשובה
 4 כרכים
 ₪270

אגרת התשובה
 ובלחן בדרך
 4 כרכים
 ₪120
 ₪110

לקוטי אמרים
 ובלחן בדרך
 7 כרכים
 ₪50
 ₪459

לקוטי אמרים
 17 כרכים
 ₪800
 ₪720

חלב הארץ

הלכה קבלה וחסידות על סדר השולחן ערוך

אמרי נועם

דרושים נעימים בשפה ברורה על פרשת השבוע

מקוה
 ₪100
 ₪60

כל הכרכים
 ₪500
 ₪585

עבודת
 חצות
 ₪250
 ₪220

6 כרכים
 בעברית

אור כמלא
 בקרב
 מהדורה
 משודרת

3 כרכים
 בצפתית
 ₪250
 ₪180

מסילות אל הנפש

הקונטרסים האהובים מכל השנים

5 כרכים
 באנגלית

₪300
 ₪250

30 כרכים
 בעברית
 ₪100
 ₪800

₪100
 ₪170

₪100
 ₪170

₪100
 ₪170

₪200
 ₪189

₪150
 ₪135

₪100
 ₪90

לפרטים והזמנות: 08-638-4589
shop.hameir-laarets.org.il

ט.ל.ה. | התמונות להמחשה בלבד | אין לקרוא עמוד זה בשבת

המאי"ר לישראל

שיעורי מו"ר הגאון הרב ישראל אברג'ל שליט"א

תרי"ג
 מצות
 ₪54

פרשת
 השבוע
 ₪54

עין
 יעקב
 ₪54

חיי עולם

ושית מאירת עיניים
 על קניני תורה

₪68
 ₪54

המאור שבבית היהודי

כלים לזוגיות
 בריאה וטהורה

אזל
 במלאי

הגדה של פסח

₪35

₪25
 ₪100-115

כריכה
 רכה
 -אזל-

מגילת אסתר ורות

₪30
 ₪100-115

דיסק אונקי

התלמוד
 המוקלט
 הרב טבת
 ₪250

בזר ירום
 הרב ירום
 ₪120

ספר מנגן

טיפורים
 ושיירים על
 הרב ירום

₪85

סט לחלאקה

₪228
 ₪199

שיעורי הרב
 ישראל
 ₪2 ב-50

מבצעי חודש הספר
 סיון ה'תשפ"ה | 1-20.6.25

מכון הוצאה לאור המאי"ר לארץ
 בראשות מו"ר הגאון הרב ישראל אברג'ל שליט"א

סידורים ומחזורים

תהלים מאירי"ם

לפרטים והזמנות: 08-638-4589
shop.hameir-laarets.org.il

ט.ל.ה. | התמונות להמחשה בלבד | אין לקרוא עמוד זה בשבת

סידורים ומחזורים מעור לאיש

סטים
מלאים

₪3800
₪2400

סידור
לשבת
₪280

שחרית
לחול
₪250

שחרית לחול
עוד מילך
₪250

סידור
השלם
₪320

סידורים ומחזורים מעור לבת ישראל

תהלים מעור

גדול
ומהודר
קיים במגוון
צבעים

₪650
₪420

סט מעור
מהודר
₪1500

₪999

סידור
כיס
₪200

₪250

סידור
בינוני

שעורי השבוע

מפי הרה"ג רבינו ישראל אברג'ל שליט"א

LIVE

השיעורים מועברים גם בשידור חי בערוצי המדיה של בית המדרש 'המאיר לארץ'

פרשת במדבר

ד' סיון ה'תשפ"ה

זמני שבת קודש

רבינו תם	יציאת שבת	הדלקת נרות	עיר
21:07	20:13	19:19	באר שבע
21:07	20:12	19:21	תל אביב
21:11	20:16	19:22	חיפה
20:47	20:15	19:06	אילת
21:10	20:15	19:24	ירושלים
		19:04	ירושלים דק' 40

ראשון - כל שבוע בשעה 20:30 ערבית ושיעור

בית שמש

בית כנסת היכל אליהו רח' נחל מטע 6 | השיעור יועבר ברדיו קול ברמה

שני - כל שבוע בשעה 18:30 מנחה ושיעור

אשדוד

בית הכנסת 'היכל נפתלי', רח' ברוריה 6

חמישי - כל שבוע בשעה 18:30 מנחה ושיעור

נתיבות

בית המדרש 'המאיר לארץ', רחוב הקציר 666

התנ"ך העומי
עשרה ימים

לכבוד ר"ז סיון - יום ההולדת של הרב יורם כולנו מצטרפים!
08-37-40-200

ערוצי מחלקת המדיה

www.hameir-laarets.org.il 🌐 המאיר לארץ
08-37-40-200 ☎️ 08-649-9859 📞 קו המאיר לארץ

מסילות אל הרב

"במדבר סיני" עולה בגימטריא 'בשלום' - כדי להיות מוכנים לקבלת התורה, צריך לאחוז במדת השלום, ולנהוג עם כל אחד מישראל באהבה ואחוה, שלום וריעות.

(אמרי נועם ויקרא, עמוד א)

הפצת תורה חובקת עולם
היה שותף 08-37-40-200

לתרומות:

- בנק מזרחי טפחות,

סניף 433 קרית גת, חשבון 96556

- בנק הדואר, סניף 1, חשבון 27016519

- בכל עמדות 'נדרים פלוס'

French: joindre :
Русский: присоединиться:
English: to join:
Español: Para unirse:
עברית: להצטרף: